

॥ आरुमः ॥

शीशु ओध.

आणकोने धर्मनुं, तेमज नितीनुं ज्ञान भवा साइ
हाडरो.

सुधरे निती आणनी, थाय धर्मनुं ज्ञान;
बधे ज्ञान वडेवारनुं, आवे देशभिन्न.

वैद्य. धीरज
पुरनार. तिम सुरतवाणा.

हावाह.

“समशेर आडाडुर” प्रेस.

संवत् १८६१—सन् १८०४

मूल्य अमूल्य.

૧૧૧૬

શ્રીમદાવધી
શીશુ બોધ.
ગ્રંથાલય
સંગ્રહ

આ શીશુ બોધ લખવાનું મુખ્ય કારણ નાની વયના છોકરાંઓને ધર્મ સંબંધી, નીતી સંબંધી, અને વહેવાર સંબંધી જ્ઞાન થવાને માટે લખ્યું છે, એમાં જે સવાલ જવાબ લખ્યા છે તેનું કારણ એટલુંજ છે કે, સવાલના જવાબ છોકરાંઓને મોટે રાખવાની ટેવ હોય છે, તેમજ સવાલ જવાબથી શીખવાનું સહેલું પડે એટલુંજ નહીં પણ એવી રીતે યાદ પણ વધારે રહી શકે, માટે આ લઘુ પુસ્તક સવાલ જવાબના રૂપમાં લખવામાં આવ્યું છે, આવાં નાનાં પુસ્તકો ઘણાંજ થવાની જરૂર છે. કારણ આજ કાલના ઉછરતા બાળકોને ધર્મનું શીક્ષણ આપવાને આવાં પુસ્તકો ઘણાંજ મદદગાર છે, કારણ હિંદુ ધર્મનાં મોટાં મોટાં પુસ્તકો છોકરાંને સહેલાઈથી સમજાવવામાં નહીં પડે, કારણ હિંદુ ધર્મનાં મોટાં મોટાં પુસ્તકો છોકરાંને સહેલાઈથી સમજાવવામાં નહીં પડે, માટે જો આ પુસ્તક લીધી બીજાં એવાં હૃદયનાં પુસ્તકો લખાઈ આવે તો તે દેશમાં વેચાય તે બેશક તે બાળવર્ગને ઘણાંજ ઉપયોગી થઈ પડ્યા વગર રહેશે નહીં.

લી. આપનો ધર્મગ્રંથ

વૈવ. ધીરજરામ દલપતરામ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૧૭

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ શિશુબોધ

વિષય મૃદુલ : ૮૪૫૧ : ૫૪

શીશુ બોધ.

દીકરો—બાપા, આ બધા માણસો અને માડ પાહાડ એ બધું કોણે બનાવ્યું હશે ?

બાપ—હાહ; એ સ્વપ્નાનો કર્તા એક ઇશ્વર છે.

સગાલ—ત્યારે ઇશ્વરનો કર્તા કોણ હશે ?

જવાબ—ઇશ્વરનો કર્તા કોઈ જ નથી, તેનો હમેશાં છે ને હોય.

સ—ઇશ્વર કેટલા હશે ?

જ—એકજ,

સ—એક ઇશ્વર આ બધું તે શી રીતે કરી શકેલા હશે બાપા ?

જ—તે કંઈ માણસ છે કે નહીં કરી શકે;

સ—ત્યારે તે કોણ છે ?

જ—જે જાઈ, ઇશ્વર તો જે ધારે તે કરે. તેને કંઈ માણસ ની જેટલાથ, પગ, કાન, મા, વીંઝેરે નથી; પણ તેનામાં એવી આદી શક્તિ છે કે બધું કરી શકે;

સ—તેમ કેમ કહો છો, આપણા ઘરમાં તમે પુજા કરો છો, અને જેને ઇશ્વર કહીને પૂજે લાગો છો, તેને તો હાથ પગ બધુંએ છે ?

જ—હા, તેને તો બધુંએ છે, પણ તે કંઈ ઇશ્વર નહીં એ-તો તેના અવતારની સુરતી છે.

સ—શું ઇશ્વર અવતાર લે ?

જ-ના ઇશ્વર તો અવતાર નહીં લે, પણ બ્યારે પૃથ્વી-
માં બહુ પાપીઓ વધી જાય, ત્યારે તેની પ્રેરણાથી
કોઇ માહાત્મા પુરુષ પ્રગટ થાય અને તે ઇશ્વર રૂપ
જ મનાય.

સ-તમે તો કહોતા હતા કે ઇશ્વરના અવતારની મુરતી,
તેની પુજા કરીએ છીએ? અને વલી પાછા એમ
કહોછો કે ઇશ્વર તો અવતાર લેતા નથી ત્યારે એમાં
ખરૂં શું ?

જ-હવે તારે એ બધી પંચાતી કરીને શું કરવું છે, તું
તારે નીશાળે ભજવા જા એટલે થયું.

સ-પણ મને આ વાત સારી લાગે છે, માટે મને કૃપા કરીને
કહોતો સારૂ ?

જ-જો બાપ હું કંઈ પંડીત નથી, તુંતો એવા વિચીત્ર
સવાલ પુછેછકે તેનાજવાબ તો કોઈ પંડીતજ કર શકે;

સ-વારૂ ત્યારે એતો વાત રહી પણ તમે પેલાં ચાર પુસ્તકો
કો હવણાં લાવ્યા છો તે શાનાં છે ?

જ-એતો ચાર વેદ છે;

સ-વેદ એટલે શું, અને તેમાં શું લખેલું છે ?

જ-વેદમાં બધી જાતનું જ્ઞાન છે;

સ-ત્યારે તે કોણે બનાવેલા હશે ?

જ-વેદ ઇશ્વર કૃત છે;

સ-વેદ ઇશ્વરને બનાવવાની શી જરૂર પડી હશે ?

જ-લોકોને સારે રસ્તે ચલાવવાને માટે,

સ-વારૂ; ત્યારે તેમાં સારે રસ્તે ચલાવવાની શી બાબત લખેલી છે ?

જ-હા; એ વાત તને કહું કેમકે તે તારે કામની છે? એ સાંભળ;

સ-કહો ત્યારે તેમાં શું લખેલું છે;

જ-પહેલી વાત તો સવારમાં વેહેલા ઉઠવું;

સ-વેહેલા ઉઠીને શું કરવું?

જ-પ્રથમ સુર્યોદય પેહેલા ઉઠી દીશા જંગલ જઈ આવવી દાતજી પાણી કરીને નાહવું;

સ-વાર; ત્યાર પછી?

જ-નાહને સંધ્યા કરવી,

સ-વાર; આપણે તો બધે બ્રાહ્મણ હોયે તે સંધ્યા કરીએ, પણ વાણીયા કણબી વીંમરે શું કરે?

જ--જેવી રીતે બ્રાહ્મણને સંધ્યા કરવાનો અધીકાર છે તેવી રીતે વાણીયાને અને કણબીઓને પણ છે;

સ-ત્યારે તે દીવસે તોતમે અને સંધ્યા સીખવતા હતા અને પેલા ગ્રેમલસીંહજી ઠાકોર આપણે ત્યાં આવ્યા હતા ત્યારે તમે અને કંઈ હવું કે તું મનમાં બોલજે કોઈ સાંભળે તો આપણને પાપ લાગે અને આજે તો કહોછો કે બધાએ સંધ્યા કરવી જોઈએ?

જ-એ બાધ આજ કાલ એવી રૂઢી પડી મધ્ય છે કે બીજા લોકોના દખતાં બ્રાહ્મણથી વેદના મંત્રો બોલાય નહીં;

સ-ત્યારે હમારી નીશાળમાં એક પાદરી આવે છે તેતો આપણો ગાયત્રી મંત્ર બધાના દખતાં શરેથી બોલે છે, તેનું કેમ?

જ-એ તો હવે વેદનાં પુસ્તકો છપાયાં એટલે બધાએ વાં

- ... એ છે, તેમાં આપણે શું; પણ ખરી રીતે જોતાં વેદ
 બણવાનો અધીકાર મેં તને કહ્યું તેમ ત્રણે વર્ણને છે,
 સ—વારૂ; ત્યારે સંધ્યા કર્યા પછી શું કરવું?
 જ—પોતે જે અભ્યાસ કરતો હોય તે અભ્યાસ કરવો;
 સ—વારૂ; ત્યારે વેદ કેટલા છે?
 જ—ચાર,
 સ—કયા કયા?
 જ—રુદ્રવેદ, યજુરવેદ, સામવેદ, અને અથરવેદ;
 સ—વારૂ; ત્યારે બધી દુનીયાંજ વેદ પ્રમાણે સંધ્યા વીગ-
 રે કરતી હશે કે ?
 જ—ના, સૌ સૌના ધર્મ પ્રમાણે કરે;
 સ—બીજા ધર્મ વળી જુદા હશે કે ?
 જ—હા, કેટલાક પુરાણ પ્રમાણે વર્તે છે;
 સ—પુરાણ તે શું, અને તે કોનાં બતાવેલાં છે ?
 જ—જેવી રીતે વેદ ચાર છે, તેમ પુરાણ ચારાઠ છે, અને
 તે વ્યાસ નામના એક રૂષીએ જુદી જુદી વખતે બ-
 નાવ્યાં છે; એવું લોકો માને છે.
 સ—વારૂ તેમાં શું લખેલું છે ?
 જ—તેમાં મુખ્ય કરીને પાછલી બાળતનો ઇતિહાસ અને
 દષ્ટાંતો છે, તેમજ કેટલીક નીતીને લગતી બાળતો પ-
 ન જોવામાં આવે છે;
 સ—નીતી અટલે શું ?
 જ—હંમેશાં સારે રસ્તે ચાલવું તે નીતી;
 સ—ત્યારે તે બાળત વેદમાં નથી ?
 જ—વેદમાં પણ છે;

સ—ત્યારે પુરાણ જુનાં કે વેદ ?

જ—જુનાતો વેદ;

સ—વેદમાં કંઈ કંઈ નીતી કહેલી છે તે કહોની ?

જ—મામાપની આજ્ઞા પાળવી; જીકુ નહી ખોલવું, ચોરી નહીં કરવી, વ્યભીચાર નહી કરવો; વીગરે બાબત વેદમાં છે,

સ—ત્યારે તમે પુરાણમાં એવી નીતિ છે એમ કહેતા હતા, એ વાત ખરી કે નહી ?

જ—હા.

સ—ત્યારે તમે હવળાં રોજ રાત્રે પેલો ચોપડો વાંચો છો તે શેનો છે ?

જ—એ તો ભાગવતનો છે;

સ—એ પુરાણમાં ખરૂં કે નહીં;

જ—હા, ભાગવતને પણ અરાધ પુરાણમા ગણેલું છે; ખરૂં

સ—ત્યારે તેમાં તો ચોરીની અને વીભીચારની વાતો આવે છે, તેનું કેમ ?

જ—નાના ભાગવતમાં એવું વળી ક્યાં છે તું શું સમજે,

સ—કેમ વળી તેમાં તમે તે દીવસે વાંચતા હતા કે કાતું હાથે દહીને માખણ ચોરીને ખાધાં, અને ગોપીકાઓ સાથે રાસ ફીડા રમ્યો, એ વાત ખરી કે ખોટી;

જ—હા, તું પણ વાત ઘયાદ રાખે છે ખરો પણ એ વાત તારે ખરી માનવી નહી,

સ—ત્યારે શું ખોટી માનવી જો એમ કહો ત્યારે તો બધાં એ ભાગવતનો ચોપડોજ ખોટો પડે તેનું કેમ ?

—ઠીક છે, એ વાત તને આજળ સમજાવીશ ?

સ—હીક તમારી જેવી મરણ; પણ મુસલમાન, પારસી, અંગ્રેજ એ બધા વેદને માનતા હશે કે પુરાણને ?

જ—કોઇને નહીં;

સ—ત્યારે શું એ લોકોનો ધર્મજ નહીં. કે ?

જ—ના ધર્મ તો ખરો પણ તેનો ધર્મ જુદો; અને આપણો જુદો.

સ—તેનો કયો ધર્મ, તે પરમેશ્વરને માનતા હશે કે નહીં ?

જ—પરમેશ્વરને તો બધાએ માને પણ સૌ સૌના ધર્મ પ્રમાણે માને અને ભજે;

સ—મુશલમાનો કેવી રીતે માનતા હશે ?

જ—મુશલમાનો કુરાનને માને; અને તેમાં લખ્યા પ્રમાણે વર્તે, જેવી રીતે આપણા વેદ તેવી રીતે, તે લોકોનું કુરાન;

સ—ત્યારે પારસી લોકો પણ કુરાનને માનતા હશે ?

જ—ના તે લોકોનું ધર્મ પુસ્તક જુદું છે, તે લોકો પોતાના ધર્મ પુસ્તકને “ઝંદ આવસ્તા” કહે છે, અને તેમાં જ લખ્યા મુજબ ધર્મ માને છે,

સ—ત્યારે અંગ્રેજ લોકો સેને માનતા હશે ?

જ—એ લોકોનું ધર્મ પુસ્તક બાઇબલ કહેવાય છે, અને જે પુસ્તકના હુકમ મુજબ અંગ્રેજ લોકો ચાલે છે ?

સ—વાર ત્યારે હિંદુ, મુશલમાન, પારસી, અને અંગ્રેજ એ બધાનો ઇશ્વર તો એક કે જુદા જુદા તે કહો ?

જ—તો ગાંડા, ઇશ્વર તે વળી જુદા હોય. ઇશ્વરનો એકજ

સ—જ્યારે ઇશ્વર એક ત્યારે એ બધા જુદા કેમ ?

જ—જે જ્યાંના વતની અને જે મુજબ અને ખંડના રહેવા-

સી તે ઉપરથી તેનાં નામ અને તેથીજ તેના ધર્મ પં-
થ જુદો.

સ—ત્યારે આપણે ક્યાંના રહેવાસી;

જ—આર્યાવૃત્તના,

સ—અને અંગ્રેજો ક્યાંના;

જ—યુરોપના;

સ—હમારી ચોપડીમાં આખું હિંદુ કે, ચીનના રહેવાસી
તે ચીના, યુરોપના રહેવાસી તે ઇરોપીયન, જાપાનના
રહેવાસી તે જાપાનીસ, અમેરીકાના રહેવાસી તે અ
મેરીકન, ત્યારે આપણે આર્યા વૃત્તના રહેવાસી છતાં
આપણું નામ હિંદુ કેમ ?

જ—વાજબી રીતે તો આપણા લોકોનું નામ હિંદુ નથી
પણ આર્ય છે, હિંદુ શબ્દ તો ધણું નઠારો છે ?

સ—નઠારો એટલે કેવો ?

જ—હિંદુ શબ્દનો અર્થ ફારસી ભાષામાં કાફર અને ધર્મ
હિન એવો થાય છે; તેમજ હિંદુ શબ્દ પણ આપણી
ભાષાનો નથી;

સ—ત્યારે આપણે હિંદુ કેમ થયા ?

જ—મુશલમાનોએ આપણા લોકોનું નામ હિંદુ પાડ્યું.

સ—કારણ શા વાસ્તે એવું નઠારું નામ પાડ્યું ?

જ—આપણા લોકો એ ધર્મમાં નહીં ગયા તેથી;

સ—ત્યારે આપણું ખરું નામ હિંદુ નહીં પણ આર્ય છે
કેમ; હવે આજથી મને કોઈ પુછશે તો હું આર્ય ક-
હીશ, કેમ બાપા તેમાં કંઈ હરકત છે ?

જ—ના, હરકત શાની;

સ—વાર ત્યારે, વેદમાં બીજી શી સારી વાતો લખેલી છે ?

જ—વેદમાં બ્રહ્મચર્ય પાળવાનું લખેલું છે;

સ—તે શું ?

જ—જનોઠ દીધું એટલે ગુરૂને ત્યાં બ્રમ્મ ઓછામાં ઓછાં બાર વર્ષ મુઘી વિદ્યાભ્યાસ કરવો, અને લીક્ષા માગી ને અથવા ગુરૂને ત્યાં ખાતું સંસારની બીજ બાધી ઉપાધીથી દુર રહેવું, અને વિર્યની રક્ષા કરવી એનું નામ બ્રહ્મચર્ય;

સ—પછી શું કરવું ?

જ—ત્યાર પછી મહસ્થાસ્રમી થતુ, એટલે પરણવું અને સંસારનું મુખ ભોગવવું;

સ—ત્યાર પછી તો કંઈ કરવાનું નહી કેની ?

જ—નહી કેમ ? ત્યાર પછી પાછો સંસાર છોડીને એકાંતમાં રહેવું, તેને વાનપ્રસ્તાશ્રમ કહે છે,

સ—તેમાં શું કરવું ?

જ—તેમાં બ્રહ્મચર્ય અવસ્થામાં સીંબેલી વીંછા પાછી તાજ કરવી અને પછી સંન્યાસી થવું;

સ—સંન્યાસી એટલે ?

જ—કેમ સંન્યાસી એટલે શું તે નથી બાણતો આપણે જે ર પેલા કોઈ કોઈ દીવસ હાથમાં ડાંડ કમંડળ લઈને રાખવાનું જાણ્યા આવે છે તેવા સંન્યાસી;

સ—હા હા ઠીક ભગવાં લુગડા પેરીને હાથમાં લાંબી સાકડી અને એક કમંડળ લઈને ઘેર ઘેર જમવા જાય છે તેજ કેની સંન્યાસી; એ તો સાડ અને તો ખુશ મજા સાડ સાડ ખાવાનું મળે, અને લોકો માહારાજ

માહારાજ કરે; એમાં તો બહુ સુખ ?

જ—પણ સંન્યાસીનું ખરૂં કામ તો ગામે ગામે ફરીને ભો-
કોને વેદનો ઉપદેશ કરવો અને તેઓને સારે રસ્તે ચ-
ડાવવા એ છે, અને કંઈ એક જગ્યાએ મઠ બાંધીને
બેસી રહેવાનું નથી;

સ—ત્યારે આપણે ત્યાં જ'બા આવે છે, એ તો કંઈએ જ
તાએ નથી ને આવતાએ નથી ?

જ—બધા સંન્યાસીઓ કંઈ સરખા હોય છે, કોઈ બળી
એવા પણ હોય;

સ—ત્યારે બધા સંન્યાસીઓને બહુનું તો પડેલું જ કેની ?

જ—આજ કાલ કોણ બહુ છે, અને બાજબી રીતે આશ્ર-
મ પણ પાળે છે;

સ—આશ્રમ તે વલી કેવા ?

જ—કેમ મેં તને હવડા બુદ્ધા બુદ્ધા કહ્યા ને એટલી વાર
માં વિશરી ગયો;

સ—અરે હા હા, બ્રહ્મચર્ય; વૃહસ્થ; વાનપ્રસ્થ, અને છેલ્લો
સંન્યસ્ત, એજ કેની ?

જ—હા એજ;

સ—એ કેમ વારૂ હવડાં કોઈ પાળતું નથી ?

જ—બ્યારથી એ આશ્રમોની રીતી દુટી છે, ત્યારથીજ જ
તીઓની પણ અવીજ માઠી દશા થઈ છે એટલે પ
છી આશ્રમો તે શી રીતે પળાય;

સ—જાતી કેવી ?

જ—જાતી તે વલી, બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રી, વૈશ્ય, અને સુદ્ર, એ
ચાર જાતીઓ હતા તેની હવડાં તો બહુ થઈ ગઈ છે

ચ—બહુ તે કેટલી ?

જ—પ્રથમ બ્રાહ્મણો નામે એકજ જાતી હતા, અને આજે બ્રાહ્મણોમાં પણ ચોરાસી જાતો થઈ ગઈ છે, તેમજ વાણીયામાં પણ ધણી જાતો, અને ક્ષત્રીનું તો પુણ્ય નહીં, અને એ તથા વર્ણનું ઠેકાણું નહીં એટલે પછી સુદ્ર જાતીઓમાં પણ સંકડા જુદી જુદી જાતો થઈ ગઈ અને તેઓનાં નામ ધંધા ઉપરથી પડ્યા;

ચ—ધંધા ઉપરથી કેવી રીતે નામ પડ્યાં ?

જ—સુતારનું કામ કરે તે સુતાર, છુગડા સીવે તે દરજી, જોડા સીવે તે ઘાંચી, તેલ દીવેલ વેચે તે ધાંચી હો ક દીપે તે હુવાર, છુગડાં ધુવે તે ધોળી, હજમત કરે તે હજમ, વીગરે જે જેવો ધંધો કરે તે ઉપરથી તેનાં નામો પડ્યાં અને તેની જુદી જુદી ન્યાતો બંધાઈ જાતી પુરે એ બધાએ સુદ્ર ગણાતા,

ચ—જાર એતો જાણે સુદરોની એટલી બધી ન્યાતો થઈ ગઈ પણ ક્ષત્રી વૈશ્ય અને બ્રાહ્મણોમાં તો કંઈ જુદા જુદા ધંધા નથી રખાતા; બ્રાહ્મણ તો ભીક્ષા વૃત્તિ-જ કરે છે, વૈશ્યો વેપાર કરે છે, અને ક્ષત્રીઓ રાજ કરે છે. ?

જ—બ્રાહ્મણોનો ધંધો કંઈ ભીખ માગવાનો નથી;

ચ—ત્યારે ? બ્રાહ્મણ શું ધંધો કરે ?

જ—બ્રાહ્મણનો ધંધો, વિદ્યા ભણવી અને ભણાવવી વૈશ્ય શું કામ વેપાર કરવો અને ખેતી કરવી અને ક્ષત્રાણ કામ રાજ્ય કરવું અને બ્રાહ્મણો વીરેરેની સંભાળ રાખવી, અને સુદ્રનું કામ એ તથા વર્ણની સેવા કરવી

આગળ કંઈ એમ નોતું કે જે ક્ષત્રીને ત્યાં જનમ્યો તે ક્ષત્રીજ થશે કે બ્રાહ્મણને ઘેર જનમ્યો તે બ્રાહ્મણ થશે, અથવા સુદ્રને ત્યાં જનમ્યો તે સુદ્રજ રહેશે.

૩—ત્યારે કેવી રીતે હવું. તમારા કેવા ઉપરથી તો એમ સમજાય છે કે બ્રાહ્મણનો સુદ્ર થઈ જાય ને સુદ્રનો બ્રાહ્મણ થઈ જાય; એ તે કંઈ બને; આપણાથી શું વાણીયાને ઘેર જઈને ખવાસે?

૪—જો ભાઈ પ્રથમ એમ હવું કે જે વિદ્યાભ્યાસ કરે અને જેનામાં બ્રાહ્મણના જેવા સાત્વીક ગુણ હોય તો તે બ્રાહ્મણ થાય;

૫—વારૂ; ત્યારે ક્ષત્રી સી રીતે થાય ?

૬—વિદ્યાભ્યાસ તો ક્ષત્રીએ પણ કરવો જોઈએ પણ જે નામાં ક્ષત્રીપણાનો એટલો મારું મરનો ગુણ હોય તો તે ક્ષત્રી થતા;

૭—ત્યારે વૈશ્ય કેમ થતા ?

૮—એવીજ રીતે જેની બુદ્ધી, વેપાર અને ખેતી કરવામાં વધારે દખાતી તો તેને વૈશ્યની પદવી આપતા અને જેની બુદ્ધી એ ત્રણમાં નહીં ચાલતી તે સુદ્ર રહેતા. આવી રીતે પુરવે હવું; અને ત્યારે ખરી રીતે વેદમાં કહેલો ધર્મ સઘળી જગ્યાએ મનાતો અને ચાલતો અને જેમ જેમ તેમાં ફેર પડતો ગયો તેમ તેમ છેક અધમ દશાએ પોચતા ગયા; તે આજ સુધીમા છેક અધમ દશામાં આવી ગયા છઈએ;

૯—જ્યારે વેદ ધર્મ આટલો બધો ખરો છે ત્યારે તેની કે આવી માઠી દશા કેમ થઈ ?

જ—સ્વાર્થી લોકોએ લોકોને ખરે ઉપદેશ કરવો મુકી દે
મને જેવી રીતે પોતાનું પુજન થાય તેવોજ ઉપદેશ
કર્યો જેથી ખરી વાત ઠંકાઇ ગઇ;

સ—ત્યારે તમે જે આ બધી વાત કહો છો, એ તમને કો
ણ ઉપદેશ કર્યો?

જ—હવેમાં થોડા વર્ષ ઉપર એક દયાનંદ સ્વામી કરીને સં
ન્યાસીએ લોકોને ઉંચમાંથી જગાડયા અને વેદનો ઉ
પદેશ દેશ દેસ ફરીને કર્યો જેથી ઘણાં લોકો સત્ય ધર્મ
શુ' છે તેથી બાણીતા થયા, ખરેખર દયાનંદ સ્વા
મી તો એક માહાત્મા પુરુષજ હતા;

સ—તે કોણ સંન્યાસી હતા ?

જ—હા; તે સંન્યાસી હતા અને બહુજ મોટા વિદ્વાન હતા
તેમણે ચારે વેદના હિંદુસ્તાની ભાષામાં અર્થ ક
ર્યો છે જેથી ઘણા લોકો વેદ ધર્મથી બાણીતા થયા છે;

સ—તે સ્વામી ક્યાં રહે છે ?

જ—તે સ્વામી હો મૃત્યુ પામ્યા;

સ—ત્યારે હવે કોણ એવો બોધ લોકોને કરતું હશે ?

જ—તે સ્વામીએ એક આર્ય સમાજ નામની મંડળી સ્થાપી
છે, અને તેમાં ઘણા વિદ્વાન લોકો છે, તે લોકો ગા
મે ગામે ફરીને ઉપદેશ કરે છે, તેમજ બીજા ઘણા સં
ન્યાસીઓ પણ ઉપદેશ કરે છે;

સ—એવી આર્ય સમાજ કેટલી છે ?

જ—ઓહો સમાજો તો કોઇ બે ચાર હજાર હશે અને દી-
વસે દીવસે વધતીજ જાય છે.

સ—ત્યારે સમાજમાં દરરોજ બધા લોકો આવતા હશે કે ?

જ—ના, દરરોજ તો નહીં, પણ રવીવારે બધાએ આવીને
ધર્મ પ્રાર્થના કરે છે.

સ—ત્યાં કયા માણસો જઈ શકે ?

જ—દરેક માણસ જઈ શકે છે;

સ—ત્યારે એમાં કોઈને પૈસા કે દક્ષિણા આપવી પડે કે ?

જ—ના ફક્ત પોતાની મરજી આવે તે વરખ દીવસે સમા-
જનો અરથ ચલાવવાને આપવું પડે ?

—આ વાતનો મેં આજેજ જાણી તમે મને રબ આપો
તો હું દર રવીવારે ત્યાં જાઉં ?

જ—હા જલે ત્યાં જવાને કસી અડચણ નથી;

સ—આપણે પણ કંઈ પૈસા આપવા પડશે કે ?

જ—હા તેમાં શું એવા સારા કામમાં પૈસા આપવા તેનો
ધણું શાર.

સ—ત્યારે એમાં જે લોકો દાખલ થાય છે, તે લોકો એક
બીજાને રૂસ્તામાં મળે ત્યારે શું કહેતા હશે ?

જ—એ લોકો એક બીજાને નમસ્તે કહે છે ?

સ—ત્યારે તો હું પણ રવીવારથી જઈશ અને પછી નમ-
સ્તે, નમસ્તે, નમસ્તે, નમસ્તે, કહીશ ?

રાથુઠદેનો રાહબેંઝાર	૯-૪-૦	શીમઈ-ભામત મીત્ર.	૦-૮-૦
ધર્યાખ્ખાન.	૦-૧-૦	કુંવારી કન્યા	૧-૪-૦
અભીમન્યુ ચક્રાવાના નાટદેના માથેનો	૦-૨-૦	ભયંકર ભુતાવળી.	૦-૨-૦
અમરસોંક નાટક.	૦-૧-૦	ઓધવજીનો સહેલો.	૦-૧-૦
ધરપતી નાટક.	૦-૧-૦	છરામની ઓછવ પદમાળા.	૦-૨-૦
ઉદેપુરના રાથા રથજીતસીંહ નાટક.	૦-૧-૦	રામરક્ષા રટીક.	૦-૨-૦
નવરાત્રીના ગરમા.	૦-૨-૦	મહીમન સ્તોત્ર.	૦-૧-૦
ગુલઝારે ઓસીકી.	૦-૨-૦	ઓખાકરણ	૦-૦-૦
ગુલેશુભઝાર.	૦-૧-૦	કારટના ધોડાની વાત.	૦-૨-૦
ભોજભગતના ચાખખા.	૦-૧-૦	મતા પોપટની વારતા.	૦-૨-૫
તન્તદાનને મહાયુન્ય.	૦-૧-૦	સુંદર વીલાસ.	૦-૪-૦
ફૂંજુચરીત્ર ખાગસીમા.	૦-૧-૦	હોકાની પ્રીયાદ	૦-૧-૦
સંગીત ગર્યાવળી.	૦-૧-૦	નાજની પદ્યુતો કીસ્મો	૦-૧-૦
દીબ ખુસ વારતા.	૦-૧-૦	નંદજત્રીસીની વારતા.	૦-૨-૦
વીવેક વણુઝારો	૦-૧-૦	પાકસાઅ	૦-૨-૦
ચાતીશ પુરાણ	૧-૮-૦	ઓ ચરીત્રનીરતા	૦-૨-૦
કામળબટના છપા.	૦-૨-૦	વીક્રમચરીત્રની વારતા.	૦-૨-૦
પદમાવતીની વારતા.	૦-૨-૦	સુગોષ અને રસીક ખ્યાલ.	૦-૪-૦
રસીક મહીના.	૦-૨-૦	સહેલત સાત્સોંગા (પુરી)	૦-૮-૦
અભેમન્યુના ચક્રાવા.	૦-૪-૦	ગુલે નવ ખાર.	
મદન-માહીનાવારતા	૦-૨-૦	ગાંધાર ફૂંજુ	
વણુકસાર અંકક.	૦-૪-૦	ગા.	

અમરસોંક નાટક. ઓસીકીમાં નીચે લખેલાં પુસ્તકો વેચાય

